

✓ Podaci o specifičnim karakteristikama proizvoda:

- za **geografske oznake** – prijava sadrži opis načina proizvodnje proizvoda, preciznu naznaku specifičnih karakteristika ili kvaliteta proizvoda, uključujući i podatke o stečenoj reputaciji, ko ima pravo na upotrebu geografske oznake i pod kojim uslovima, kao i prava i obaveze korisnika geografske oznake.
- za **ime porijekla** – prijava se podnosi u formi elaborata o načinu proizvodnje proizvoda i posebnim svojstvima i kvalitetu proizvoda.

Obrazac se popunjava na kompjuteru ili pisačkoj mašini. Podnosi se, na jednom od jezika koji su u službenoj upotrebi u BiH, u dva primjerka. Jedan obrazac zadržava Institut, a drugi primjerak sa upisanim brojem prijave geografske oznake/imena porijekla, ulaznim brojem protokola, datumom i ovjerom se dostavlja podnosiocu i služi kao dokaz o utvrđivanju datuma podnošenja prijave.

Za više informacija molimo konsultujte Pravilnik o postupku za priznanje oznake porijekla proizvoda, imena porijekla i geografske oznake.

ŠTA JE SVE POTREBNO ZA POKRETANJE PRIZNANJA STATUSA OVLAŠTENOG KORISNIKA IMENA PORIJEKLA ILI GEOGRAFSKE OZNAKE?

Postupak za priznanje statusa ovlaštenog korisnika imena porijekla ili geografske oznake pokreće se prijavom za priznanje statusa iste.

Prijavu mogu podnijeti fizička ili pravna lica, kao i njihova udruženja, koja na određenom geografskom području proizvode one proizvode na koje se odnosi registrovana ili prijavljena geografska oznaka/ime porijekla. Za podnošenje prijave plaćaju se propisana taksa i troškovi postupka.

Prijava za priznanje ovlaštenog korisnika sadrži:

- ✓ **zahtjev za priznanje statusa** ovlaštenog korisnika imena porijekla ili geografske oznake,
- ✓ **dokaz o obavljanju određene djelatnosti** na određenom geografskom području - dokument (potvrda, rješenje) izdat od nadležnog organa,
- ✓ **dokaz o izvršenoj kontroli posebnih svojstava** proizvoda od ovlaštene akreditirane organizacije navedene u prijavi imena porijekla. Ova isprava važi jednu godinu od dana izdavanja.

Status ovlaštenog korisnika imena porijekla ili geografske oznake traje tri godine od dana upisivanja priznatog statusa u Registar ovlaštenih korisnika imena porijekla ili geografske oznake. Status ovlaštenog korisnika imena porijekla ili geografske oznake može, na zahtjev ovlaštenog

korisnika, uz podnošenje dokaza o ispunjavanju uslova propisanih zakonom i plaćenju taksi i troškovima postupka, biti obnovljen neograničen broj puta, sve dok traje odgovarajuća geografska oznaka/ime porijekla.

KOLIKI SU TROŠKOVI POSTUPKA ZAŠTITE I ODRŽAVANJA OZNAKE GEOGRAFSKOG PORIJEKLA?

Za sve radnje u postupku sticanja, održavanja, evidencije prometa i prestanka oznake geografskog porijekla kao i za pružanje informacionih usluga plaćaju se **administrativne takse** i **troškovi postupka**. Iznose taksi i troškova možete provjeriti na web portalu Instituta www.ipr.gov.ba, sekcija takse i troškovi.

Dokaz o uplati podnosi se prilikom podnošenja prijave.

DA LI JE ANGAŽOVANJE ZAKONSKOG ZASTUPNIKA OBAVEZNO?

Angažovanje zakonskog zastupnika, od strane domaćeg fizičkog ili pravnog lica, nije obaveza propisana zakonom, te je odluka o angažovanju zastupnika na podnosiocu zahtjeva.

Stranu fizičku ili pravnu osobu, u postupku pred Institutom, mora zastupati zastupnik upisan u Registar zastupnika.

Registar zastupnika za zaštitu geografskih oznaka i imena porijekla dostupan je u elektronskoj formi na web portalu Instituta www.ipr.gov.ba.

KOLIKO VAŽI PRAVO NA OZNAKU GEOGRAFSKOG PORIJEKLA?

Zaštita registrovane geografske oznake/imena porijekla nije vremenski ograničena i teče od dana podnošenja prijave.

KAKO MOGU ZAŠTITITI OZNAKU GEOGRAFSKOG PORIJEKLA U DRUGIM ZEMLJAMA?

Ovlašteni korisnik geografske oznake/imena porijekla, odnosno podnosilac prijave za registrovanje može podnijeti zahtjev za međunarodno registrovanje geografske oznake/imena porijekla u skladu s međunarodnim ugovorom koji obavezuje BiH. Zahtjev za međunarodno registrovanje, uz plaćanje propisane takse i troškova postupka, podnosi se preko Instituta.

Kontakt informacije

INSTITUT ZA INTELKTUALNO VLASNIŠTVO/SVOJINU BOSNE I HERCEGOVINE

Sjedište Instituta

Kneza Domagoja bb, 88000 Mostar
Tel: + 387 36 334 381
Fax: + 387 36 318 420
E-mail: mostar@ipr.gov.ba

Ispostava Instituta

H. Ćemerlića 2/IX, 71000 Sarajevo
Tel: + 387 33 652 765
Fax: + 387 33 652 757
E-mail: sarajevo@ipr.gov.ba

Ispostava Instituta (PATLIB centar)

Kralja Petra I Karađorđevića 83 A, 78000 Banja Luka
Tel: + 387 51 226 840
Fax: + 387 51 226 841
E-mail: banjaluka@ipr.gov.ba

Web: www.ipr.gov.ba

E-mail: info@ipr.gov.ba

IZRAZI ZAHVALNOSTI:

Ovaj materijal je pripremljen zahvaljujući pomoći američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Podršku u realizaciji i štampanju publikacije pružio je projekat

Intellectual Property Rights (IPR) Protection in Bosnia and Herzegovina

NAPOMENA:

Stanovišta iznijeta u ovom materijalu predstavljaju mišljenje autora, a ne nužno i stanovišta USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

INSTITUT ZA INTELKTUALNO VLASNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

ИНСТИТУТ ЗА ИНТЕЛЕКТУАЛНУ СВОЈИНУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

KAKO ZAŠTITITI OZNAKU GEOGRAFSKOG PORIJEKLA U BOSNI I HERCEGOVINI?

Osnovne informacije

ŠTA JE OZNAKA GEOGRAFSKOG PORIJEKLA?

Oznaka geografskog porijekla je svaka oznaka kojom se neka zemlja ili mjesto koje se u njoj nalazi, direktno ili indirektno, označava kao zemlja ili mjesto geografskog porijekla proizvoda. Oznaka geografskog porijekla upotrebljava se za obilježavanje *prirodnih, poljoprivrednih, industrijskih, zanatskih i proizvoda domaće radinosti*.

ŠTA JE IME PORIJEKLA?

Ime porijekla je geografski naziv zemlje, regiona ili lokaliteta koji služi da označi proizvod koji odatle potiče, čiji su kvalitet i posebna svojstva isključivo ili bitno uslovljeni geografskom sredinom, koja obuhvata prirodne i ljudske faktore i čija se proizvodnja, prerada i priprema u cjelini odvijaju na određenom ograničenom području.

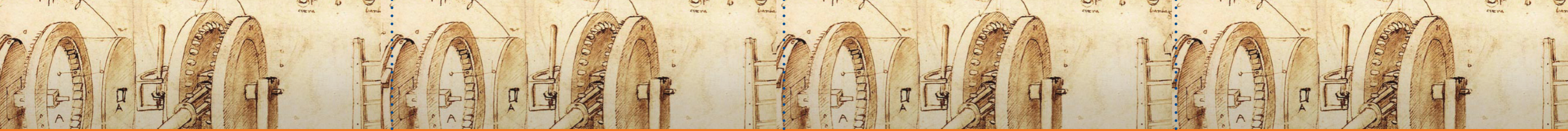
ŠTA JE GEOGRAFSKA OZNAKA?

Geografska oznaka je oznaka koja identificira određenu robu kao robu porijeklom s teritorije određene zemlje, regiona ili lokaliteta sa te teritorije, gdje se određeni kvalitet, reputacija ili druge karakteristike robe suštinski mogu pripisati njenom geografskom porijeklu.

Postupak za registrovanje navedenih prava vodi nadležno tijelo neke države i vrijedi neograničeni vremenski period na određenoj teritoriji.

OSNOVNI POJMOVI

Generički naziv je onaj geografski naziv koji je, iako se odnosi na geografsko mjesto na kojem je proizvod prvobitno nastao ili je stavljen na tržište, u uobičajenom govoru izgubio svoje geografsko značenje i postao opšti naziv tog proizvoda.

Homonimni nazivi - Ako su nazivi dva ili više mjesta odakle proizvod potiče identični ili gotovo identični u pisanom ili izgovorenom obliku (homonimni nazivi), zaštita takvih geografskih naziva priznaje se svim zainteresovanim licima koja ispunjavaju uslove propisane zakonom. Priznanje se vrši na osnovu principa pravednog i ravnopravnog tretiranja proizvođača na tržištu i istinitog obavještanja potrošača, osim kada to može da izazove zabunu u javnosti o tačnom geografskom porijeklu proizvoda.

Porijeklo sirovine - Proizvod se može izuzetno zaštititi imenom porijekla ili geografskom oznakom ako ima dokazano tradicionalno obilježje, visoku reputaciju i dobro je poznat, i kada sirovina za proizvodnju tog proizvoda potiče s područja različitog ili šireg od područja prerade, ako je područje proizvodnje sirovine ograničeno i ako postoje posebni uslovi za proizvodnju te sirovine, kao i sistem inspeksijske kontrole koji osigurava nadzor nad ispunjenjem posebnih uslova.

Tradicionalni i istorijski nazivi - Oznaku geografskog porijekla čini i naziv koji nije administrativni geografski naziv određene zemlje, regiona ili lokaliteta, koji je dugom upotrebom u prometu postao opštepoznat kao tradicionalni naziv proizvoda koji potiče s tog područja, ili je u pitanju istorijski naziv tog područja.

ZAŠTO JE POTREBNO ZAŠTITITI OZNAKU GEOGRAFSKOG PORIJEKLA?

Zaštita oznake geografskog porijekla doprinosi većoj tržišnoj vrijednosti proizvoda koja odgovara njegovim posebnim svojstvima i time stečenom ugledu. Zaštitom se sprječava zloupotreba ili neovlaštena upotreba geografske oznake od strane drugih lica.

KOJI SE NAZIVI NE MOGU ZAŠTITITI GEOGRAFSKOM OZNAKOM ILI IMENOM PORIJEKLA?

Geografskom oznakom ili imenom porijekla **ne može** se zaštititi naziv:

- ✓ koji je suprotan javnom poretku ili moralu,
- ✓ koji predstavlja ime zaštićene biljne sorte ili životinjske vrste, a koji bi javnost mogao
- ✓ dovesti u zabludu o geografskom porijeklu proizvoda,
- ✓ čiji bi izgled ili sadržaj mogao stvoriti zabunu u privrednom prometu u pogledu vrste,
- ✓ porijekla, kvaliteta, načina proizvodnje ili drugih karakteristika proizvoda,
- ✓ koji predstavlja tačan naziv zemlje, regiona ili lokaliteta s kojeg proizvod potiče, ali koji kod potrošača izaziva lažnu predstavu da proizvod potiče iz druge zemlje, regiona ili lokaliteta,

- ✓ koji je, zbog dugotrajne upotrebe, u običnom govoru izgubio svoje geografsko značenje i postao generičan, odnosno uobičajen naziv za označavanje određenog proizvoda,
- ✓ koji nije zaštićen, ili je prestao da bude zaštićen, u zemlji porijekla, ili koji je prestao da se koristi u toj zemlji,
- ✓ proizvoda od vinove loze, ako je ta oznaka identična s imenom sorte grožđa koja je postojala na teritoriji BiH prije 1. januara 1995. godine.

Postupak priznanja oznake geografskog porijekla u Bosni i Hercegovini

KOJA JE NADLEŽNA INSTITUCIJA?

Postupak za sticanje, održavanje i prestanak statusa geografske oznake ili imena porijekla vodi Institut za intelektualno vlasništvo/svojину Bosne i Hercegovine (Institut). Institut u elektronskoj formi vodi:

- ✓ Registar prijava imena porijekla,
- ✓ Registar prijava za priznanje statusa ovlaštenih korisnika imena porijekla,
- ✓ Registar prijava za priznanje statusa ovlaštenih korisnika geografskih oznaka,
- ✓ Registar imena porijekla,
- ✓ Registar geografskih oznaka,
- ✓ Registar ovlaštenih korisnika imena porijekla,
- ✓ Registar ovlaštenih korisnika geografskih oznaka,
- ✓ Registar međunarodnih prijava imena porijekla,
- ✓ Registar zastupnika za zaštitu geografskih oznaka i imena porijekla.

ZAKONODAVSTVO

- ✓ Zakon o zaštiti oznaka geografskog porijekla, Službeni glasnik BiH, br. 53/10.
- ✓ Pravilnik o postupku za priznanje oznake porijekla

proizvoda, imena porijekla i geografske oznake, Službeni glasnik BiH, br. 109/10.

- ✓ Zakon o administrativnim taksama, Službeni glasnik BiH, br.16/02, 19/02, 43/04.
- ✓ Odluka o posebnim troškovima postupka za stjecanje i održavanje prava industrijskog vlasništva, Službeni glasnik BiH 109/10.
- ✓ Zakon o upravnom postupku, Službeni glasnik BiH 29/02, 12/04, 88/07, 93/09.

KOJA LICA MOGU PODNIJETI PRIJAVU INSTITUTU?

Prijavu za registrovanje geografske oznake ili imena porijekla mogu podnijeti:

- ✓ domaća fizička i pravna lica koja na određenom geografskom području proizvode proizvode koji se označavaju nazivom tog geografskog područja,
- ✓ udruženja domaćih fizičkih i pravnih lica, privredne komore, udruženja potrošača, opštinski, kantonalni, entitetski i državni organi zainteresovani za zaštitu geografske oznake/imena porijekla, u okviru svojih aktivnosti,
- ✓ strana fizička ili pravna lica, strana udruženja, ako je geografska oznaka/ime porijekla priznato u zemlji porijekla u skladu sa međunarodnim ugovorima.

KAKO SE ŠTITI GEOGRAFSKA OZNAKA I IME PORIJEKLA?

Zaštita objedinjuje dva zasebna postupka:

- ✓ Postupak za registrovanje imena porijekla ili geografske oznake.
- ✓ Postupak priznanja statusa ovlaštenog korisnika geografske oznake porijekla.

KOJE SU FAZE U POSTUPKU PRIZNANJA GEOGRAFSKE OZNAKE/IMENA PORIJEKLA?

Nosilac registrovane geografske oznake/imena porijekla ili podnosilac prijave za registrovanje može biti domaće ili strano fizičko ili pravno lice. Strana fizička i pravna lica u pogledu zaštite oznaka geografskog porijekla u BiH uživaju ista prava kao i domaća fizička i pravna lica, ako to proizlazi iz međunarodnih ugovora ili konvencija kojima je pristupila ili ih je ratificirala BiH, ili iz principa reciprociteta. Postojanje reciprociteta pretpostavlja se dok se ne dokaže suprotno.

Postupak za priznanje geografske oznake/imena porijekla pokreće se podnošenjem prijave za priznanje geografske oznake/imena porijekla. Koraci su:

1. **Podnošenje prijave** Institutu.
2. **Formalno ispitivanje prijave** u Institutu.
3. **Objava prijave geografske oznake/imena porijekla** u Službenom glasniku Instituta, koji je dostupan u štampanoj i elektronskoj formi na web portalu Instituta www.ipr.gov.ba
4. **Donošenje rješenja o registrovanju** geografske oznake/imena porijekla u Institutu.
5. **Objava registrovane geografske oznake/imena porijekla** u Službenom glasniku Instituta koji je dostupan u štampanoj i elektronskoj formi na web portalu Instituta www.ipr.gov.ba

ŠTA JE SVE POTREBNO ZA POKRETANJE POSTUPKA ZA PRIZNANJE GEOGRAFSKE OZNAKE/IMENA PORIJEKLA?

Postupak za registrovanje geografske oznake/imena porijekla pokreće se podnošenjem odgovarajuće prijave Institutu. Prijava geografske oznake/imena porijekla može se podnositi samo na jednu oznaku ili ime geografskog područja i samo na jednu vrstu proizvoda.

Potrebno je dostaviti popunjen **zahtjev za priznanje geografske oznake/imena porijekla, prateću dokumentaciju i dokaz o uplati troškova**. Prijava se podnosi u pisanoj formi, direktno ili poštom, kao i faksom pod uslovom da se u roku od osam dana od njenog podnošenja Institutu ista dostavi u odgovarajućem broju primjeraka.

Prijava za priznanje geografske oznake ili imena porijekla sadrži:

- ✓ **Zahtjev za registrovanje geografske oznake ili imena porijekla (obrazac OGP-01)**. Zahtjev je dostupan na web portalu Instituta www.ipr.gov.ba.
- ✓ **Opis geografskog područja** sadrži podatke o geografskom području s kojeg potiče proizvod i obuhvata bliže određenje administrativnih granica tog područja, geografsku mapu tog područja i podatke o geografskim i ljudskim faktorima koji uslovljavaju specifične karakteristike, kvalitet ili reputaciju proizvoda koji je u pitanju.

VAŽNO

Odredbe Zakona o zaštiti oznaka geografskog porijekla neće se primjenjivati na one proizvode u dijelu u kojem su sticanje i sistem zaštite, kao i ostvarivanje prava u korištenju oznake geografskog porijekla na tim proizvodima izričito drugačije uređeni posebnim zakonom.

VAŽNO

Registrovanu geografsku oznaku/ime porijekla, mogu koristiti samo lica kojima je priznat status ovlaštenih korisnika te geografske oznake/imena porijekla, i koja su upisana u odgovarajući registar.

VAŽNO

Za priznanje datuma podnošenja prijave geografskog porijekla i ovlaštenog korisnika potrebno je da prijava podnesena Institutu, na taj datum, sadrži sve navedene dijelove prijave.